

Fjällsäkerhetsrådet

Varför det kom till
Fjällsäkerhetsutredningen
Propositionen
Riksdagsbeslutet
Regeringsuppdraget
Den första tiden på
Jordbruksdepartementet
Tiden på Naturvårdsveket

Minnesbilder och kommentarer till
fjällsäkerhetsarbetet från 1979 till 2006

April 2007

Pelle Andersson

Med fortsättning från 2007 till 2012

Mars 2013

Pelle Andersson

Detta är en sammanfattning av Fjällsäkerhetsrådets historia. Varför och hur rådet kom till, vad som skedde i början och hur det sedan utvecklades. Beskrivningen är hämtad ur minnet och är inget försök att vara komplett. Inför arbetet har besök gjorts på Riksarkivet, där de första handlingarna förvaras, och gamla protokoll som förvaras på Naturvårdsverket har granskats.

Varför kom det till?

I mitten på 70 talet kom en lågmäld debatt om fjällsäkerhet igång. Många, inte minst kommersiella företag gav hemmasnickrade råd till fjällfarare, ofta kopplade till en produkt man sålde. Det fanns ingen bra samstämmighet i rådgivningen och den styrdes ofta av avsändarens behov snarare än av det verkliga behovet som fjällturisterna kunde ha.

Skid- och Friluftsförbundet (som Friluftsförbundet hette på den tiden) och Svenska Turistföreningen STF var dom som i någon mån försökte samordna information och rådgivning. Bl.a. fanns den kända affischen "Respekt för fjället" med den röda varningstriangeln anslagen överallt på fjällanläggningar, i rastskydd och på andra ställen i fjällområdet. Avsändare var just de två organisationerna. Affischen sitter säkert fortfarande kvar på en del håll. Råden var påfallande lika de som ges idag.

Så i slutet av 70 talet kom tre svåra fjällolyckor. Det var först Blåhammarolyckan där fyra ungdomar hittades döda bara några hundra meter från Blåhammarens fjällstation i Jämtland. De hade gått ut från Storulvåns fjällstation i dåligt väder med en dålig väderprognos. Vädret blev hårt och sikten så dålig att de aldrig hittade fjällstationen trots att de var nära.

Året därpå kom Kariknallyckan där tre personer omkom. Fjällräddningens eftersök var dramatiskt och pågick lång tid innan de hittades döda på fjället. Det var en mamma med sin son och sin far som startade en tur mot Gröndalen i västra Härjedalen. De hade skrivit färdmeddelande men ändrade tur när de kom upp på fjället, troligen var det motvinden som fick dem att välja annat besöksmål än det de uppgivit. När de inte återvände larmades fjällräddningen som det första dygnet på grund av färdmeddelandet letade i fel område. Efter mer än en vecka fann man de döda, då hade även militär blandats in i sökandet. Olyckan fick mycket stor medial uppmärksamhet och satte på allvar igång diskussionen om hur farligt det egentligen var att vistas på fjället. Det var klockrent att Fjällräddningen som polisen ansvarade för hade ansvar för eftersök och annan sorts hjälp om folk försvunnit eller skadat sig. Men vem hade ansvar för att det inte skulle ske några olyckor. Den frågan ställdes i debattartiklar och på annat sätt. Det fanns dock inget entydigt svar. Det fanns ingen huvudman för det förebyggande arbetet.

Frågan blev än mer aktuell vintern 1978 när den största olyckan av dom alla inträffade i Anarisfjällen i Jämtland där åtta personer omkom. Olyckan fick naturligtvis enorm exponering i medierna.

Dessa tre olyckor var grunden till att allt fler ställde frågan om vem som egentligen har det samlade ansvaret för att förebygga olyckor och tillbud på fjället.

En fjällsäkerhetsutredning tillsätts

Regeringen valde att tillsätta en utredning med uppdraget att komma med förslag på hur huvudmannskapet skulle lösas för fjällsäkerheten. Regeringsbeslutet om att tillsätta en utredning kom den 9 mars 1978. Enmansutredare blev förre arméchefen Carl Erik Almgren. Till utredningen kallades nio s.k. experter Lars-Erik Freeman Polisen, Allan Nilsson Naturvårdsverket, Sten Hjalmarsson SMHI, Åke Salomonsson STF, Pelle Andersson Friluftsrådet, Seth Myrby Televerket och Henrik Sarri Samernas Riksförbund. Från Jordbruksdepartementet kom Håkan Boberg och Thomas Gustafsson. Utredningssekreterare var Inge Öhlund (ersattes efter en tid av Thomas Gustafsson). Utredningsuppdraget skulle klaras på kort tid, ca ett halvår. Med de tre olyckorna i färskt minne hade fjällsäkerhetsfrågorna fått stort fokus och nu skulle det klaras ut hur det förebyggande fjällsäkerhetsarbetet skulle organiseras. Allt i avsikt att begränsa antalet olyckor.

Utredningen hade inledningsvis arbetsformen att resa mycket och träffa olika intressenter. Alla länsstyrelser i fjällännen besöktes liksom berörda organisationer och myndigheter. Dessutom flera företag som hade produkter som kunde anses vara ett inslag i säkerhetsarbetet. Utredaren valde att dela upp utredningsuppdraget i olika block som fjällutrustning, kommunikation, väder, information och de olika experterna fick arbeta separat med de block de ansågs sig bäst behärska och företräda. Förslagen diskuterades sedan i hela utredningsgruppen och utredningens slutförslag utformades därefter av utredaren själv och hans sekreterare.

Med skärpa fastslår utredningen ”att ansvaret för den egna säkerheten först och sist tillkommer den enskilde. Välkommen till fjälls – men på ditt eget ansvar. Samhället måste dock ta ansvar för att den enskilde blir informerad om detta sitt personliga ansvar och vad detta innebär”

Några punkter som föreslogs för de olika blocken:

Markerade leder

Naturvårdsverket föreslås fortsatt vara huvudansvarig. Utredningen föreslog att en kraftsamling när det gällde underhåll och utveckling skulle ske i de områden där besöksfrekvensen är hög och att leder som inte kan underhållas fullgott togs bort. Vindskydd ansåg man skulle finnas på var femte och avståndsskyltar på var tredje kilometer i frekventa områden. Man tyckte också att man skulle avpatrullera lederna och att det skulle kunna ske med vapenfria tjänstepliktiga.

Information och Utbildning

Information och utbildningssidan måste kraftigt förstärkas och arbetet ledas av huvudmannen själv i samverkan med i första hand de ideella organisationerna. Behovet av en förbättrad väderinformation betonas särskilt. Utredningen pekade på olika behov, målgrupper och kanaler för informationen och på vikten av att information om fjäll och fjällsäkerhet samordnades mellan intressenterna. Vidare

att medel skulle anslås för en fjällsäkerhetskampanj och att den skulle genomföras redan innevarande år.

Väder

Här ansåg utredningen att prognosarbetet och tillgängligheten väsentligt måste förbättras och att en lokal väderorganisation bäst skulle sköta fjällväderprognoserna. Den nuvarande ordningen för vädertjänsten ansåg utredningen vara mycket otillfredsställande.

Antalet väderstationer tyckte man skulle utökas och prognosdistrikten bli fler. Man ansåg vidare att rapporteringen i radio och TV också skulle innehålla uppgifter om väderläget på fjällstationerna. Man ansåg också att SMHI borde påbörja forskning kring snö och laviner och dessutom påbörja en prognostjänst för lavinvarning.

Samband

Här var utredning tydlig med att sambandsmedel inte får vara utformade så att de kan invagga fjällfararen i falsk trygghet som lockar till aktiviteter vederbörande inte klarar av. Skall sambandsmedel utvecklas skall de vara lätta att handha och näst intill 100% säkra. Man förordar en utbyggnad av polisens hjälptelefonnät. Bärbar kommunikationsutrustning för den vanlige turisterna förordar utredningen inte. (Mobiltelefoner fanns inte och ungdomarna som omkom vid Anarisolyckan hade varit utrustade med bärbar radio som de inte lyckades få kontakt med. Detta var säkert en av orsakerna till den njujga inställningen).

Fjällutrustning

Här efterlyste utredningen en allsidigt sammansatt testgrupp som kunde prova säkerhetsutrustning och utfärda rekommendationer. Man efterlyste bättre utbildning och ville att den skulle nå fler. Utredningen föreslog Friluftsrådet som huvudman för fjällutrustningsfrågor.

Snöskoterfrågor

Någon snöskoterproblematik finns inte beskriven i utredningen, Ej heller några förslag till problemlösningar. Någon företrädare för snöskoteråkningen fanns heller inte i utredningen.

Huvudmannaskapet

Det tog lång tid innan utredningen kom in på själva kärnfrågan, nämligen huvudmannaskapet. Detta var den svåra frågan och den som man tidigt kunde ana att det fanns oenighet om bland experterna. Många ansåg det självklart att Rikspolisstyrelsen som redan hade fjällräddningen också skulle ha hand om det förebyggande arbetet. Det skulle ju vara ett sätt att enkelt fördela resurser, ju

mera som lades på förebyggande arbete desto mindre kunde man misstänka skulle gå till räddningsinsatser. Först i utredningens slutfas kom utredaren med sitt förslag. Det kom i den första sammanställningen av utredningens alla delar. Experterna fick i hemläxa läsa sig till att utredaren föreslog Naturvårdsverket som huvudman. Detta skapade viss dramatik i utredningen, långt ifrån alla var överens med utredaren om att detta var den klokaste lösningen. Experterna protesterade och ville diskutera andra tänkbara förslag. Rikspolisstyrelsen var det hetaste men också Konsumentverket och ett helt eget fristående organ kopplad till någon myndighet var föremål för diskussion..

Utredaren var mycket bekymrad över att det fanns så litet stöd för den lösning han ansåg vara den bästa. Det blev enskilda samtal med utredaren som försökte övertyga om det kloka i att föreslå Naturvårdsverket. De flesta experter var obevekliga och hotade med att skriva särskilt yttrande. Det ville naturligtvis inte utredaren skulle ske, det skulle vara ett nederlag för utredningen om den följdes av flera särskilda yttranden. Läget var spänt och det fanns en uttalad misstanke om att slutförslaget – Naturvårdsverket som huvudman – var förutbestämt och att utredningen skulle drivas mot en sådan lösning. Kanske var det så att polisen uttalat att man inte vill ha huvudmannaskapet. Blotta misstanken gjorde experterna än mer motvals.

Vid genomgång visade det sig att sju av nio experter var beredda att skriva särskilt yttrande i just huvudmannaförslaget om utredaren föreslog Naturvårdsverket. Det var naturligtvis omöjligt för utredaren att lägga fram en utredning med förslag som hade så litet stöd bland experterna. Något måste göras för att rädda utredningen.

Lösningen blev att utredningen anvisade två alternativa lösningar för huvudmannaskapet. Man kunde tänka sig såväl en existerande myndighet som ett helt fristående organ.

Den existerande myndigheten skulle, i vart fall enligt utredaren, vara Naturvårdsverket, andra menade att Rikspolisstyrelsen var en bättre lösning men det gick inte att få in i utredningsförslaget annat än som omnämnande i utredningstexten som en möjlighet. Utredaren ville av någon anledning inte att polisen skulle vara huvudman. Alternativet till en redan existerande myndighet (Naturvårdsverket) blev i förslaget ett fristående organ. Då skapades en möjlighet för de experter som inte ville ha Naturvårdsverket att ansluta sig till det förslaget. Detta gjorde att experterna avstod från att skriva de särskilda yttrandena, detta trots att polisen inte fanns som förslag att ansluta sig till. Utredaren och experterna fick alltså var för sig ansluta sig till den lösning de föredrog. Utredaren och två experter förordade Naturvårdsverket och sju experter förordade eget organ. Detta redovisades sedan i utredningen med för och eventuella nackdelar för respektive förslag.

De två förslagen var formulerade så här:

Alternativ 1: Huvudmannaskapet uppdras åt en förefintlig myndighet, engagerad i fjällsäkerhetsarbetet. Val av myndighet Naturvårdsverket.

Alternativ 2: Huvudmannaskapet förläggs till ett fristående organ med kanslifunktion anknuten till en förefintlig myndighet engagerad i fjällsäkerhetsarbetet. Val av myndighet Naturvårdsverket.

Utredningen lämnas till Jordbruksministern

Med två tänkbara lösningar för huvudmannaskapet överlämnades utredningen högtidligen till jordbruksminister Anders Dahlgren. Det skedde den 31 juli 1978, alltså hade utredningen genomförts på 6 månader. Utredningens beteckning var Ds Jo 1978:7.

Vid överlämnandet kom naturligtvis huvudmanfrågan, och det faktum att det fanns delade meningar, att intressera ministern även om de närvarande från utredningen tonade ner åsiktsskillnaden och försökte få ministerns uppmärksamhet även för sakfrågorna. Inte minst försökte man trycka på väder- och kommunikationsfrågorna. Dessutom naturligtvis det stora behovet av utökad och mera samordnad information.

Ett förslag som framfördes i utredningen om att STF och Friluftsrådet (som organisationen nu hette) skulle få ett engångsanslag för att genomföra en informationskampanj direkt, innan en huvudman hunnit utses, vann ministerns gillande och ett anslag utlovades i stort sett på stående fot.

Utredningen hade nu hamnat hos regeringen och den sändes ut på en bred remissomgång till myndigheter och organisationer.

Många svarar på remissen

Intresset för fjällsäkerhetsfrågorna var mycket stort och många tycktes bry sig. De som aldrig tidigare hörts av i dessa frågor hade nu synpunkter. Eller vad sägs om att följande instanser lämnade remissvar: Rikspolisstyrelsen, Överbefälhavaren, Televerket, SMHI, Luftfartsverket, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Nämnden för samhällsforskning, Lantbruksstyrelsen, Naturvårdsverket, Beredningen för statens samordning av statens insatser för turism och rekreation, Konsumentverket, AMS, Lantmäteriet, Domänverket, Tekniska högskolan i Lund, Sveriges Turistråd, Länsstyrelserna i Norrbotten, Jämtland, Västerbotten och Kopparbergs län, Svenska Kommunförbundet, Samernas riksförbund, STF, SMHI-utredningen, Friluftsrådet, Svenska Fjällklubben, Svenska Klätterförbundet, STF:s färdledarklubb samt Svenska Frisksportförbundet

En tredjedel av intressenterna var för alternativ 1, Naturvårdsverket. En knapp tredjedel var för alternativ 2, ett fristående råd. Resten hade andra förslag, många ville se polisen som huvudman.

Propositionen

Efter remissomgången var det fortsatt högt tempo och redan i februari 1979 beslutade regeringen om den proposition som lades fram till riksdagen. Propositionen undertecknades av statsminister Ola Ullsten. Föredragande vid det beslutande regeringssammanträdet var statsrådet Eric Enlund. I propositionen föreslås *”att ett fjällsäkerhetsråd inrättas som statlig huvudman för fjällsäkerheten. Vidare föreslås åtgärder avseende information och utbildning,*

vädertjänst m.m. i syfte att ytterligare förbättra fjällsäkerheten". Förslaget till riksdagen blev alltså att ett fristående råd inrättas. Lokaliseringen skulle vara Norrland. Men det fanns ett tillägg, *"i avvaktan på resultatet av utredningen om rekreationspolitiken bör Fjällsäkerhetsrådet vara direkt underställt regeringen"*. Man kunde här ana att det skulle kunna bli en annan lösning längre fram.

Riksdagsbeslutet

Den 29 maj 1979 beslöt riksdagen att uppdra åt regeringen att inrätta en särskild myndighet – Fjällsäkerhetsrådet – med uppgift att vara huvudman för fjällsäkerhetsfrågor. Myndigheten skall i avvaktan på rekreationsutredningen vara direkt underställd regeringen.

Det första Fjällsäkerhetsrådet

Regeringen utfärdade den 13 september 1979 en instruktion för Fjällsäkerhetsrådet där det bl.a. stod *"Fjällsäkerhetsrådet skall främja en samordning av de olika verksamheter som ingår i fjällsäkerhetsarbetet och man skall verka för information och utbildning inom fjällsäkerhetens område"*.

Förordningens beteckning blev SFS 1979:823.

Rådet skulle bestå av högst 12 ledamöter och vara beslutsmässigt när ordföranden och minst hälften av ledamöterna var närvarande. Mandattiden för ledamöterna var tre år. Sammanträdesarvode skulle utgå med 200 kr.

Aningen oväntat inrättas således ett fristående Fjällsäkerhetsråd. I avvaktan på ett slutligt lokaliseringsbeslut kopplades rådet till Jordbruksdepartementet. Det blev således den lösning de sju experterna i utredningen hade företrätt. Men det fristående Fjällsäkerhetsrådet kopplades inte till Naturvårdsverket, vilket faktiskt utredningen föreslog i alternativ 2. Fjällsäkerhetsrådet bör vara direkt underställt regeringen ansåg föredragande statsråd och så blev det alltså också i riksdagsbeslutet.

Det avgörande skälet för ett fristående råd tycks ha varit att man trodde att intressenterna skulle arbeta mera likvärdigt och att det skulle var ett flexiblare organ som med större effektivitet skulle kunna fullgöra sin uppgift.

Frågan om lokalisering var högaktuell strax efter beslutet. Flera riksdagsmän, regionala myndigheter och kommuner tillskrev och uppväktade regeringen. Man trodde det skulle skapa arbetstillfällen. Många kommuner och län ansåg att rådet skulle lokaliseras till just dom. Ordföranden hade i flera möten med riksdagsmän från Norrland meddelat att bästa lokaliseringen var Stockholm, där fanns de myndigheter och organisationer som skulle verka i rådet och där fanns också många externa parter rådet skulle samverka med. Strax efter det att rådet kommit igång beslutade man om att begära hos regeringen att upphäva beslutet om Norrlandlokalisering. Så blev det. En del sura kommentarer fanns om att det visst fanns kunnigt folk i Norrland som kunde sköta dessa uppgifter. "Varför skall allt ske i Stockholm?"

De som kom att sitta i det första fjällsäkerhetsrådet utsågs således av regeringen.

Till sakkunnig på Jordbruksdepartementet utsågs Nils Hermansson som även var rådets sekreterare. Till ordförande utsågs Naturvårdsverkets generaldirektör Valfrid Paulsson (kanske som en kompensation för att Naturvårdsverket inte fick huvudmannaskapet). Övriga deltagare i det första Fjällsäkerhetsrådet var SMHI, (Leo Rannalet) Rikspolisstyrelsen, (Lars Erik Freeman) Svenska Turistföreningen, (Åke Salomonsson) Friluftsrådet, (Pelle Andersson) Länsstyrelsen i Norrbottens län, (Hans Furumark), Länsstyrelsen i Västerbottens län, (Nils Erik Nordgren) Länsstyrelsen i Jämtlands län (Lars Calleberg) Länsstyrelsen i Kopparbergs län (Carl Sundt) samt Svenska Samernas Riksförbund (Henrik Sarri).

Den första tiden

1980

Fjällsäkerhetsrådets första möte hölls den 15 februari 1980 på Jordbruksdepartementet. Ordföranden Valfrid Paulsson hälsade välkommen, i protokollet står att han hoppades på framgångsrikt arbete. Han uttryckte dock skepsis till att huvudmannaskapet getts den utformning som nu var ett faktum. Han antydde att det skulle bli en uppgift för rådet att arbeta för att en enligt hans mening bättre ordning kom till stånd snarast, d.v.s. ingen egen myndighet. En tuff öppning med tanke på att flera av de tidigare experterna som förordat just denna lösning nu var utsedda att sitta i rådet. Dessa uttryckte också förvåning och visst missnöje med att ordföranden så tydligt redovisade sitt missnöje med organisationen i den nystartade verksamhet han åtagit sig att leda. Detta stod dock inte i protokollet. Senare, när arbetet väl kommit igång, tog Valfrid flera gånger upp att han hade haft en förutfattad mening om hur det hela skulle kunna fungera. Han insåg efterhand vad som gick att åstadkomma när flera myndigheter och ideella organisationer samverkade i ett tydligt uttalat uppdrag.

Rådet var från start mycket aktivt och sammanträdde varje månad utom sommarmånaderna. Man tog direkt itu med en rad frågor. Utöver att forma informationsmaterial var fjällvädret, telekommunikationsfrågor och bildande av lokala kommittéer i fjällkommunerna de viktigaste initiala frågorna.

Redan på det andra mötet den 14 mars förelåg förslag till ny folder, ny affisch, block för färdmeddelanden och spots för SVTs anslagstavla. Uppdrag gavs för att ta fram bildserier och en fjällsäkerhetsfilm. Fotografering skulle ske redan innevarande vinter.

Lavinforskningsfrågor kommer upp och man beslutade sig för att ta fram material och att anordna lavinutbildning.

På majmötet 1980 ger man sig i kast med kartfrågor. Lantmäteriet skall uppvaktas och rådet skall framföra krav på tätare utgivning, bättre anpassad bladindelning och dessutom kräva dubbelteckning om samiska namn införs. Vidare uppvaktades Studieförbundet för studiecirkelverksamhet. Man diskuterade också hur fjälledarutbildningen kunde förbättras och på vilket sätt rådet kunde stötta. Rådet vill ha statistik från fjällräddningsuppdrag och kända

incidenter på fjället. Polisen meddelar att man arbetar med ett nytt system för rapportering. (Det håller dom fortfarande på med 2007). Genom samarbete med Folksam får rådet annonsera i SJs alla tågagnar. Industridepartementet har till rådet remitterat en fråga om nya fjällsäkerhetshyddor. (fjällsäkerhetsutredningen föreslog att sådana skulle sättas ut på var 5e kilometer)

På oktobermötet kommer för första gången snöskoterfrågor upp och det diskuteras hur rådet skall ta sig an informationsåtgärder till skoteråkare. Rådet hade nu så många frågor igång att man beslöt tillsätta ett beredningsutskott som mellan mötena kunde arbeta och fatta beslut. Så här formulerades det i protokollet:

"Alla de aktiviteter rådet nu dragit igång kräver betydande insatser och även möjligheter till vissa beslut under tiden mellan rådets ordinarie sammanträden".

Förslag framfördes om tillsättande av en särskild beredningsgrupp som verkställer styrelsens beslut samt förbereder ärenden för styrelsens handläggning.

Beslutet blev att ett beredningsutskott utsågs. L-E Freeman som ordförande, Nils Hermansson som sekreterare. Där utöver Pelle Andersson och Åke Salomonsson.

På oktobermötet beslöts också om översättning av foldrarna till flera språk och man beslutar registrera det emblem som föreslogs. Ett ledkryss i fjällmiljö. (används fortfarande 2007)

Den första fjällfilmen visas för pressen den 21 oktober.

Novembermötet hålls i Storuman i samband med en regional konferens rådet kallat till. På konferensen diskuterades bl.a. bildandet av lokala fjällsäkerhetskommittéer. Ett 50-tal deltog på konferensen. Man var överens om det positiva med sådana lokala kommittéer. (föreslogs också i utredningen och fanns med i propositionen). På själva rådsmötet diskuterades skoterproblematiken och att hjälptelefonerna hade för rigida bestämmelser för användning. Man ansåg att den lokala konferensen var så lyckad att liknande skall hållas i de övriga fjällänen och att rådet vid varje sådant tillfälle skall ha styrelsemöte.

På följande möte bestämmer man bl.a. att man skall uppvakta Kommunförbundet och dessutom besöka ett antal kommuner. Man hade just haft dialog med Konsumentverket där även flera representanter för tillverkare, agenter och sporthandlare deltog.

1981

Under våren 1981 gör Naturvårdsverket en framställan till regeringen om att utöver ordföranden få en representant i rådet, Allan Nilsson kommer in. Även Konsumentverket skrev till regeringen och ville vara med. Så blev det dock inte.

På vårmötet beslutas att en sommarfilm skall produceras och det görs en ordentlig uppföljning av försöken med ljus och ljud som säkerhetsanordningar på fjället. Ett försök som genomfördes vid Blåhammarens fjällstation i Jämtland.

På höstmötet beslutas om pengar till en skoterfilm och informationsmaterial till skoteråkare. Den utredning som omnämndes i propositionen om turism och

rekreationspolitik har nu kommit och föreslår att fjällsäkerhetsrådet läggs ner och överförs till Naturvårdsverket. Fjällsäkerhetsrådet avvisar förslaget. (*Först 1984 beslutar riksdagen om den proposition som följde på rekreationsutredningen*). Man jobbar på som om verksamheten skulle fortsätta.

1982

I februari 1982 redovisas i rådets styrelse de kontakter beredningsutskottet haft med Skolöverstyrelsen och arméstaben för att få in fjällkunskap i skolan och i soldatutbildningen.

I april besöker man SMHI och trycker på i väderfrågor och de lokala kommittéernas organisation diskuteras ånyo. Kommittéer har nu börjat bildas och flera i rådet är ute och diskuterar och hjälper dom i gång. Polisen är dom som oftast bildar stommen och många fjällräddare deltar. Detta var ett tecken på, menade flera, att det hade varit rätt med polisen som huvudman. Nu var det ibland svårt att hålla isär rollerna.

Under hösten arbetar man med att få ut fjällmaterial i pressen och man har kontakt med och erbjuder material till många lokala radiostationer. Till SVT:s anslagstavla har nya spotar producerats.

1982 var en besvärlig påsk med många tillbud och räddningspådrag på fjället. Rådet beslutar sig för att intervjua folk som varit illa ute och också ta initiativ till särskilda överläggningar med fjällräddningsorganisationen och fjällräddare som varit igång under påsken.

På ett styrelsemöte i september redovisas ett förslag om en informationsskrift. Det som sedan kom att bli tidningen Fjällsäker.

I protokollet står: *"Pelle Andersson redovisar ett förslag till informationsskrift. Skriften föreslås få ett tidningsliknande utseende i tabloidformat i enlighet med det förslag som redovisades"*. 275 000 kr anslås som också skall täcka kostnaderna för trailers till SVT:s anslagstavla.

I tidningen som skulle vara på 32 sidor såldes annonser. 1983 fick man gå med särskild skrivelse till regeringen för att få behålla annonsintäkterna.

1983

Ett stort arbete lades ner för att hitta bra och fungerande distributionsrutiner för den nya "tidningsliknande informationsskriften". Vid tidpunkten kunde s.k. tjänsteporto användas så distributionskostnaderna var inget bekymmer. Redan första utgåvan distribuerades i särskilda exponeringskartonger.

Till rådet inkom skrivelse från Konsumentverket som framförde åsikten att rådet i sitt informationsmaterial skulle uppmana fjällfararna att klä sig färgglatt för att underlätta räddningsarbete.

1984 Rådet flyttas till Naturvårdsverket

1 juli 1984 upphör Fjällsäkerhetsrådet som egen myndighet. Ett riksdagsbeslut den 30 maj satte punkt. Uppgifterna som rådet hade inordnades i Naturvårdsverket från den 1 juli. Naturvårdsverket fick som en följd av riksdagsbeslutet regeringens uppdrag att senast den 1 september ge förslag på formerna för det fortsatta fjällsäkerhetsarbetet.

Den 14 augusti föredrar Allan Nilsson för Naturvårdsverkets styrelse ett förslag till hur verket skall ta sig an uppgiften. I föredragningspromemorian står att läsa: ”Arbetet i Fjällsäkerhetsrådet har kunnat bedrivas på ett mycket effektivt sätt varför Naturvårdsverket bör fortsätta bedriva arbetet på ett liknande sätt”. Så resultatet blir att verket inrättar ett Fjällsäkerhetsråd med samma sammansättning av organisationer och myndigheter som tidigare, utökat med representant för samarbetsgruppen för skidsäkerhetsfrågor (*nuvarande skidsäkerhetsrådet*). Naturvårdsverkets generaldirektör utser ledamöterna och skall själv vara det nya Fjällsäkerhetsrådets ordförande.

Detta var första steget till att cirkeln sluts. Minns vad utredaren föreslog från början som sju av utredningens experter protesterade mot – Naturvårdsverket som huvudman.

Skillnaden nu var dock att arbetet hade funnit sina former och ordföranden Valfrid Paulson var nöjd med det som åstadkommit. Han blev på något sätt en garant för att det skulle fortsätta som tidigare. Dramatiken kring huvudmannaskapet hade lagt sig. Ingen protesterade och ingen diskussion om förändringen fördes innan den genomfördes.

Det vi lärde oss rätt snabbt var dock att det blev visst dubbelkommando. Beslut vi tog i det ”nya” rådet upprepade sedan Naturvårdsverkets styrelse och vi försågs med protokoll där det framgick att det vi hade beslutat för länge sedan nu också hade beslutats av Naturvårdsverkets styrelse. Fjällsäkerhetsrådet var i den meningen inte längre självständigt. Dock har aldrig Naturvårdsverket avvisat något beslut från Fjällsäkerhetsrådet.

Den första tiden med Naturvårdsverket som huvudman

Det första mötet i den nya regin hölls den 30:e oktober 1984.

Den förste kanslichefen blev Allan Nilsson. Det beredningsutskott som fanns i det gamla rådet utses på nytt i det nya.

På detta möte överlämnas de nya skrifterna ”*Skidåkning och Laviner*” och ”*Sprängning av snö*” som tagits fram på rådets uppdrag. Det meddelas att Folksam bekostar utsättning av nödlådor i Dala- och Jämtlandsfjällen. Rådet beslutar tillstyrka medel (50 000 kr) för ett test där luftkuddar skall användas för att utlösa laviner. Rådet avvisar ett förslag till teoretisk modell för speciella lavinkartor.

Bidrag till de lokala kommittéerna beviljas och extraanslag ges för lokal väderinformation.

Den nye ledamoten Einar Eriksson, Skidsäkerhetsrådet, anmäler att han har en hel del intressanta filmer om köldskador som kan visas för rådet vid lämpligt tillfälle.

1985

På mötet den 1 februari 1985 deltar tillfälligt Ingvar Bingman i egenskap av Naturvårdsverkets informationschef (rådets nuvarande ordförande). Det är för övrigt stor uppställning från Naturvårdsverket med inte mindre än fem chefstjänstemän inkl. ordförande Valfrid Paulson.

På mötet behandlades bl.a. en propå finns om att producera ljudkassett för långfärdsbussar och söksystem för att hitta lavinoffer. Detta är exempel på frågor som alltid hamnade i beredningsutskottet för vidare hantering.

Rådet beslutar skicka läkaren Börje Renström på ett stort köldsymposium i Alaska och meteorologen Curt Kempe till ett lavinsymposium i Davos. Beredningsutskottet redovisar att man har eller inom kort skall träffa de lokala fjällsäkerhetskommittéerna i Sälen, Idre, Kiruna, Västerbotten och Jämtland. Beslut tas om bidrag till de lokala kommittéerna för bl.a. lavinkurser och regionala konferenser.

Beslut tas också om medel för produktion av TV-spots samt att utveckla en prognosmodell för lavinriskindex, bidrag till SMHI på 75 000 kr.

På mötet 31 maj redovisas säsongens distributionen av producerat informationsmaterial:

Tidningen Fjällsäker 190 000 ex., färdmeddelandeblock 2 100, vykort 35 000, gästbok 600, fjällväderblock 400, foldern "Säker på sommarfjället" 27 000, , böckerna *Snö och Laviner* 800, *Sprängning av snö* 200, *Skidåkning och Laviner* 2000, filmerna *När stormen kom* 19, *Fjällvett* 13, samt *Sommarfjället* 4.

Meddelas att rådet ställer ut på Skifestival i Göteborg. Och att Folksam bekostar framtagning av skolmaterial i form av bildserier med texthäften.

Exempel på dagordningspunkter:

Uppföljning av de regionala fjällsäkerhetskongresserna

Överläggningar med Folksam

Nödlådor i Jämtland och Dalarna

Ansvarsfrågor lavinfarliga områden

Fjällväderinformation

Fjällinformationscentraler

Fjällinformation till skoterförare

Information på främmande språk.

Fjällsäkerhetsinformation i lokal- och närradio

Fjällsäkerhetsrådets programförklaring

Tidningen Fjällsäker 1986

Inkomna skrivelser: - Översyn av terrängkörningslagstiftningen och helikopterflygning i Jämtlands fjällområde.

Ja detta är exempel på frågor som hanteras. Rådsmöten hålls fyra gånger om året. De lokala fjällsäkerhetskommittéerna som nu finns från Sälen till Kiruna har kommit igång och gör ett bra arbete. Dialogen med de som arbetar i kommittéerna är tät.

Exempel på frågor i det fortsatta arbetet:

Noggrann uppföljning av fjällräddningsstatistik
 Överläggningar med SNOFED (snöskoterägarnas samarbetsorganisation)
 Överläggningar med Turistrådet
 Förbättringar av Fjällkartan
 Samråd med Norge om fjälleder
 Skoteråkandet och säkerheten
 Tågreklam ihop med Folksam
 Helikopterskidåkning och säkerheten
 Speciella snöskoterleder, hur skall de märkas och skiljas från skidleder

1986

Medelsbehovet för budgetåret 86/87 var 850 000 kr. Dessa fördelades med 300 000 kr för tidningen Fjällsäker, övrigt informationsmaterial 80 000 kr, utbildningspaket 30 000 kr, TV- inslag 40 000 kr, lokalt arbete inom fjällsäkerhetskommittéerna 150 000 kr, övrigt 250 000 kr. En broschyr om Fjällsäkerhetsrådet togs fram och trycktes i 2 000 ex.

1987

1987 tas CIFRO, civila fjällräddares organisation in i rådet. På rådets möte oktober 1987 avtackas ledamoten Lars Erik Freeman, biträdande rikspolischef från Rikspolisstyrelsen som inom kort går i pension. L-E Freemans insatser har haft avgörande betydelse för rådets framgång. Genom hans helhjärtade engagemang kom polisens insatser såväl centralt som i de lokala kommittéerna att bli dominerande.

1989

På ett sammanträde den 25 april 1989 kommer sambandsmedlen upp stort. Då diskuteras hjälptelefoner, MRG, Turistradio 90, NMT 450 och nödsändare. Rådet uttalar en policy:

- att basen för sambandsmedlen ur fjällräddnings- och fjällsäkerhetssynpunkt även i fortsättningen bör utgöras av polisens hjälptelefonnät
- att en förteckning över nya önskvärda hjälptelefoner görs upp och tillställs RPS
- att bärbar kommunikationsutrustning inte förordas för den vanlige turisterna. Detta motiveras med att inget system inom överskådlig tid torde bli så heltäckande att det kan släppas till gemene man. Riskerna för att den

ovane tar större risker än han egentligen är kapabel att klara kan öka om han/hon utrustas med ytterligare säkerhetsutrustning.

- att inget ekonomiskt stöd ges av rådet till det fortsatta utredningsarbetet om VHF båtradio
- att av de bärbara enheter , avseende de befintliga systemen , bör MRG rekommenderas för utbyggnad av kommunikationsnätet för de som har sin näringsutövning i fjällområdet. För Dalarna och Jämtlands län är möjligheterna även goda att använda NMT 450-systemet
- att länsstyrelserna i respektive län bör ta initiativ till att arbetsgrupper med berörda intressenter kommer till stånd för att påskynda och samordna MRG- utbyggnaden. En särskild skrivelse om angelägenheten av att länsstyrelsen samordnar verksamheten skickas till berörda länsstyrelser
- att rådet följer eventuella fortsatta försök med nödsändare innan ställning tas till dessa.

Telekommunikationerna var alltså en aktuell fråga redan 1989. Även idag år 2007 står den också på rådets dagordning.

Perioden från april 1990 till 1994

Del av denna tid var Claes Grundsten kanslichef och Ulf Weinberg, Gunnar Zettersten, Lars Erik Esping och Sune Solberg gjorde tillfällig inhopp. Bl.a. ifrågasattes tidningen Fjällsäker som bästa redskap för information. Ett alternativ med småfoldrar för olika ämnesområden presenterades. Men rådet valde att fortsätta med tidningen. Under perioden försöket man förändra sättet att ge de lokala kommittéerna bidrag. Man införde krav på medfinansiering för de projekt man lämnade bidrag till. Detta fungerade dock inte särskilt väl och efter en tid lämnade man systemet.

1994

Rådet har ny ordförande, Naturvårdsverkstes generaldirektör Rolf Annerberg. Kanslichef är nu Per Wallsten. Båda har tillkommit i början av 90-talet. Nu har även Lantmäteriet en ordinarie plats i rådet.

1995

Naturvårdsverkets överdirektör Mats Olsson blir ordförande för rådet. SNOFED är för första gången kallade, nu som adjungerade. Vintermötet genomförs i Hemavan där rådet bl.a. träffar kommunalråden i Storuman och Sorsele kommun. Diskussionen rör problem och möjligheter för turismen i Västerbottenfjällen.

Fjällsäkerhetskommittéerna i Jämtland arrangerar tillsammans med rådet en fjällvecka i Vålådalen. Uppslutningen är stor liksom den mediala uppmärksamheten. På plats är många lokala kommittéer, sporthandlare, leverantörer, turist&resebyråer, hotellpersonal, färdledare, stugvärdar, tull,

fjällräddare, polis, läkare, lärare och fritidsledare och andra som i sitt arbete är beroende av aktuell fjällkunskap. Två dagar i terrängen, två temadagar fjällinformation, två fjällsäkerhet, två fjällutbildning.

Nu kommer också diskussionen igång om de lokala kommittéernas vilshenhet. Det råder oklarhet om vad de förväntas åstadkomma. Arbetet med fjällräddning och fjällsäkerhet tenderar att flyta ihop. Vem rapporterar kommittéerna till, hur utses dom, hur sker förnyelse och kan de avsättas och i så fall av vem?. En liten grupp tillsätts för att göra en översyn av fjällsäkerhetsarbetets mål och medel. Polisens representant Nils Holst skall leda arbetet. (han avgår och uppdraget ärvs av nästa polisrepresentant Mats Vangstad som inte är med så länge och uppdraget går vidare till näste polisrepresentant, Roar Onsö. Arbetet kom aldrig helt i mål men redovisas på ett möte 2001.

Många diskussioner handlade vid den här tidpunkten om finansiering av fjällvädertjänsten.

Ett avtal sluts mellan SMHI och Rikspolisstyrelsen. Vid utskick och intalningar av prognoserna skall det inledas med *"SMHI:s och Polisens fjällväderprognos"*.

1996

Alla kommittéer kallas till fjällsäkerhetsdagar med rådet. Det sker i Vålådalen där rådet också genomför ett eget sammanträde i fält. Även under *"Vålådalsdagarna"* sker diskussioner med företrädare för kommunen.

Ett projekt med incidentrapportering påbörjas på försök i Jämtland. Detta kom aldrig att bli fullt ut genomfört. Stora svårigheter att få kännedom om händelser var främsta orsak.

Peter Fredman utses till tf. kanslichef. Polisen byter representant och meddelar samtidigt att man nu bemannar rådet med en fältrepresentant. Den förste blir Mats Vangstad, länspolismästare i Dalarna.

En läsarundersökning av tidningen Fjällsäker genomförs (finns redovisat i protokoll 1996-10-08). På de fjällanläggningar man frågade turister kände 80% till tidningen, 46% av alla dagstursåkare hade läst eller bläddrat, siffran för de som gick långtur var 61%. 57% ansåg att tidningen var ganska viktig/viktig/mycket viktig.

1997

Detta år hålls rådets vårmöte i Grövelsjöfjällen. Fjällsäkerhetskommiteérna i Dalafjällen arrangerar och deltar. Polisen har återigen bytt representant, nu är det Roar Onsö vid Polismyndigheten i Östersund som företräder polisen.

Naturvårdsverket har fått besparingsdirektiv och rådet dras in i diskussionen. Diskussioner om att placera rådet hos annan myndighet eller t.o.m. utlokalisera förekommer. I bilaga till protokoll 1997-10-04 redovisar rådet konsekvenser av olika besparingsåtgärder och en handlingsplan för finansiering av fortsatt arbete

redovisas. Här föreslås t.ex. att kommittéerna skall ha en självfinansiering på 50% för de projektbidrag man söker, att antalet ledamöter minskas och att tidningen Fjällsäkers finansiering förstärks genom samarbete med annan part.

När SNOFED fick en plats i rådet var det uttalat att man företrädde båda snöskoterorganisationerna SNOFED och SVEMO och att samråd skulle ske i fjällsäkerhetsfrågorna. I brev från SVEMO påtalas nu brister i samarbetet vilket föranleder rådet att avge en skrivelse i frågan till SNOFED. Representanten från SNOFED Stefan Malm rapporterar att ett ev. samgående på touringsidan är under diskussion.

Rådet beslutar att uppvakta några fjällkommuner för att försöka öka engagemanget i fjällsäkerhetsfrågor. Arbetet skall ske i samråd med kommittéerna. Intresset från kommittéerna är svagt.

En principiell diskussion förs om mobiltelefoni. Skall man rekommendera folk att ta med mobiltelefon eller ej. Inget beslut men flera anser att vi uppfattas som mossiga och bakåtsträvare om vi avråder. Andra menar att den falska tryggheten är ett större hot.

En ny lavinfilm visas som rådet bidragit med 30 000 kr till. Diskussionen blir intensiv huruvida rådet skall ställa sig bakom som en av avsändarna. Filmen skulle kunna uppfattas som förespråkare för åkning i brant terräng menar flera. Beslutet blir dock att rådet ställer sig bakom. Nu diskuteras också lavinskylningsproblematik.

1998

Sammanträde hålls i Saltoluokta där kommittéerna från Norrbotten också deltar. Rådet träffar Jokkmokks kommunalråd och företrädare för länsstyrelsens fjällförvaltning. Med på mötet är också en representant från Miljödepartementet i Norge.

På dagordningen finns bl.a. lavinfrågor, fjällväderfrågor, videoproduktioner och olika informationsinsatser. Risken och oron för att MRG systemet kan komma att läggas ner diskuteras också.

Rådet inget remissvar över betänkandet *"Räddningstjänsten i Sverige – rädda och skydda"*.

1999

Rådet håller sitt vintermöte i Bruksvallarna, Härjedalen. Försvarsmakten har nu en plats i rådet och den förste representanten är Johan Sahlén.

I kallelsen till mötet finns:

Ett PM där Naturvårdsverket överväger att flytta Fjällsäkerhetsrådet till Fjälldelegationen- ett samarbetsorgan mellan de fyra fjällänen.

På dagordningen står bl.a.
 Kritik mot fjällväderprognoserna.
 Kritik mot samisk namnsättning på kartorna
 Diskussion om fjällederna
 Rådets nya Lavinbok

Under hela 90 talet har rådets arbetsutskott hanterat massor av frågor, man träffas regelbundet. Efter det att polisens representant i rådet kommer från fältorganisationen har polisens deltagande minskat för att senare helt upphöra. När även Friluftsförbundet valde att ha fältrepresentant i rådet kom arbetsutskottet att mer och mer marginaliseras. Detta trots att försvarsmaktens under en period deltog i arbetet.

2000

Ett vårsammanträde hålls med fältmöte i Saxnäs och Ruben Johansson är tf. kanslichef.

Fjällräddningen har genom Roar Onsö i sin verksamhetsberättelse kritiserat rådet. Han anser att det krävs en total förnyelse och troligen att det flyttas från Naturvårdsverket. Han anser det tveksamt om rådet fyller någon funktion. Diskussionen välkomnas av rådet. Resultatet blir att beredningsutskottet tar fram ett PM om rådets roll och ev. kommer med förslag till förändring. Detta år kommer för första gången riskerna vid extremtävlingar upp. Skoter och säkerheten på is diskuteras. Rådet uppmanar Naturvårdsverket att avsätta mera resurser för ledunderhåll som man anser är eftersatt.

På höstmötet deltar Susanna Löfgren som senare efterträder Pelle Wallsten som kanslichef. Ingvar Bingman deltar och tar över ordförandeskapet efter Mats Olsson.

Ett förslag om förändring av lokala kommittéernas arbete presenteras. Tanken är ett bredare lokalt samarbete. Beslutat att förslaget skall diskuteras med kommittéerna. Webbplatsen diskuteras och man anser att den skall utvecklas med mer interaktivitet och förnyad information.

2001

Fjällsäkerhetsrådet förlägger sitt fältmöte i Sälen och Susanna Löfgren är nu kanslichef.

Här sker fortsatt diskussioner om lokala kommittéernas arbete. Kontakter har tagits sedan förra mötet. På Sälenmötet kommer för första gången certifiering av fjällguider upp. Man anser det vara en angelägen fråga att säkra säkerhetsinslagen i den ledarutbildning som genomförs på skolor och hos organisationer (fjälledarutbildning var redan i fjällsäkerhetsutredningen och i propositionen en central fråga).

På höstmötet diskuteras den planerade träffen med de lokala kommittéerna som skall genomföras på temat "idebytdagar". Denna blev senare så lyckad och uppskattad att det åtföljts av en årlig liknande samling. Det rapporteras från en

fjällväderkonferens i Luleå som den lokala kommittén tagit initiativ till. Roar Onsö presenterar förslag till normalstadgar för de lokala kommittéerna. Certifieringen av guider är en stor fråga. Allt enligt dagordningen.

2002

Vintermötet hålls i Tjärnberg i Norrbotten och Jan Hultén är ny kanslichef. Rådet tar initiativ till kompetensutveckling för de som arbetar i lokala kommittéer. Man uttalar att betänkandet från 1978 är föråldrat och att tyngdpunkten på säkerhetsarbetet numera bör inriktas mot extremskidåkning och skoteråkare.

Certifiering av fjällguider är en stor fråga och rådet har haft ute ett förslag på remiss.

Som så många gånger tidigare diskuteras fjällväderfrågorna. Diskussion förs om hur rådet kan synas mera och det diskuteras bättre marknadsföring av webben, väderinformationen och tidningen Fjällsäker. Webben bör även översättas till engelska.

Ordförande och kansliet besöker flera lokala kommittéer och besöker också flera kommuner.

Skoterfrågor som berör körning i gränstrakterna mot Norge diskuteras.

Diskussionen om att göra en framställan till regeringen om problemen med skotrarnas högkamsmattor påbörjas. .

Kansliet rapporterar också från deltagande i lavinsymposium i Norge.

Frågan om polisens olycks- och incidentstatistik i fjällen är uppe för diskussion (igen) och polisens representant Maria Oswaldsson rapporterar att det i bästa fall finns ett sådant register om ett år.

2003

Fjällsäkerhetsrådet sammanträder i Jämtland, Vålådalen. En utflykt med snöskoter är planerad till Helagsstugorna via Vålåstugan. Efter en olycka som STF haft under en glaciärkurs i Kebnekaisefjällen gör TV4 Kalla Fakta en uppföljning av säkerheten kring fjällarrangemang. De deltar vid rådets möte i Vålådalen och skall följa med på utflykten.

Utflykten blir delvis dramatiskt då hårt väder råder på fjället. Det är svårt att hålla ihop gruppen och någon skoter välter. Kalla fakta filmar. Halvvägs rastar man i Vålåstugan. En diskussion uppstår om det är lämpligt att fortsätta eller ej. Det råder olika mening.

Beslutet blir att vända. Kalla fakta intervjuar ordförande Ingvar som i stormen får chansen att under några sekunder (innan kameran fryser ihop i stormen) ge rådets syn på hur man skall uppträda på fjället under rådande omständigheter. Rådet framstår senare i TV som ett gäng som verkligen är ute på fjället när det drar och dessutom vet hur man beter sej.

Den nya lavinriskskalan presenteras av SLAO. Med tanke på Naturvårdsverkets nya roll som myndighet för friluftslivsfrågor diskuteras att ge tidningen Fjällsäker ett innehåll, som utöver fjällrådgivning ur en säkerhetsaspekt, även lyfter fram friluftslivsfrågor på fjället.

Svenska Bergsguidorganisationen och Svenska Klätterförbundet presenterar sig. De kommer senare att ingå i rådet. SNOFED:s representant Björn Pettersson redovisar organisationens och skoterklubbarnas arbete med fjällsäkerhetsfrågor.

Lantmäteriet redovisar bakgrunden till ortografin på kartorna (samiska benämningar).

Certifieringsfrågan diskuteras och viss förvirring uppstår kring benämningen ”certifiering” och man bestämmer sig för att utbildningen istället skall leda fram till ett utbildningsbevis.

Telefonifrågor är förstås föremål för diskussion igen.

2004

Rådets vårmöte hålls i Tärnafjällen med utflykt till Tärnsjöstugan. Riktigt oväder råder men vi tar oss fram under Sten Lindgrens ledning. Bitvis var det svårt att hålla ihop gruppen.

Nu finns SBO (bergsguiderna) genom Johan Arnegård representerade i rådet. Till höstmötet byter polisen ut Maria Oswaldsson som representant, nu är det Mimmi Brissler som verkar i Jämtland.

Rådets norm för utbildning av fjälledare beslutas. En enkät om skoterproblematiken som gjorts bland de lokala kommittéerna redovisas. Kartfrågor, fjällvädertjänsten och ny webbstruktur diskuteras och följetongen om polisens olycks- och incidentstatistik fortsätter.

En diskussion om framtida fjällsäkerhetsarbete påbörjas, anteckningar från diskussionerna finns som bilaga till marsprotokollet.

2005

Rådets vårmöte hålls i Dalarna i Fulufjällets nationalpark.

Nya i rådet är nu Svenska Klätterförbundet genom Peter Engström. SLAO har ny representant genom Hans Gerremo och länsstyrelsen i Västerbotten har ersatt Björn Jonsson med Mattias Larsson, SSR:s representant är från höstmötet Peter Andersson som ersatt PG Idivuoma.

Konsumentverket deltar och redovisar ett projekt som går ut på att ta fram ett regelverk för anordnare av högalpina glaciärkurser. Produktsäkerhetslagen utgör grund för konsumentverkets initiativ.

CIFRO redovisar den nya fjällräddningsorganisationen med färre men bättre utrustade fjällräddare. SLAO redovisar utvecklingen av alpin skidåkning. Kansliet redovisar att man nu samlat ett 30-tal utbildare som skall utbilda enligt den nya normen. Klätterförbundet redovisar sitt säkerhetsarbete för medlemmar och klubbar.

Kvalitetsproblem på vädertjänstens fjällväderprognoser diskuteras och att rådet efter ytterligare diskussioner med de lokala kommittéerna skall överväga att uppvakta SMHI i frågan.

2006

Rådets vintermöte hölls i Årrenjarka i Norrbotten.

Utbildningsnormen är uppe igen, nu för redovisning av den fortbildning som rådet tagit initiativ till. Rådet beslutar enhälligt att tillskriva regeringen om problem med racerskotrar och högkamsmattor. I sammanhanget redovisar SNOFED:s Björn Pettersson det tilltagande problemet med effektpipor.

En diskussion påbörjas om de viktigaste framtidsfrågorna för fjällsäkerhetsarbetet. Efter en enkät hos rådsledamöterna hade kansliet sorterat aktuella frågor i åtta delområden. Materialet skall ligga till grund för fortsatta diskussioner på kommande möten. Kansliet har deltagit i norskt möte om ”*Motorferdsel i utmark*” och CIFRO redovisade erfarenheter från studiebesök i USA där man studerat räddningstjänsten.

Kvalitetsfrågorna i fjällvädertjänsten diskuteras ånyo. Man beslutar förlägga nästa rådsmöte hos SMHI i Norrköping.

Ny ledamot på höstmötet är från Friluftsförbundet Carl Crawford som ersatt Ulf Johansson.

Kansliet redovisar förslag till handlingsplan som grundar sig på tidigare diskussioner och den enkät som gjorts. Diskussionen fördes i blocken Kondition/utrustning, Kunskap/engagemang; Infrastruktur, Hjälpmedel, Motoriserad färd, Uppföljning/Tillsyn.

Utbildningsnormen diskuterades igen och nu påtalades vikten av att stötta och kompetensutveckla de som utbildar i normen.

Påbörjades en diskussion om lavinvarningstjänst och beslutades om en skrivelse till SMHI där vi ger uttryck för oro om kvaliteten i fjällväderprognoserna.

2007

Rådet ger ut tidningen Fjällsäker för 25:e året i följd. Vintermötet skall hållas i Jämtland, Storulvån med utflykt till Blåhammaren med hundspann.

Och nu är det dags igen. Naturvårdsverket söker ny kanslichef till Fjällsäkerhetsrådet. Jan Hultén slutar och går i pension. Den enhet på Naturvårdsverket som handhar fjällsäkerhetsfrågorna är utlokaliserad till Östersund.

Det blev Norrland till slut. Fjällsäkerhetsrådet går mot nya tider!

Mars 2013 Pelle Andersson

Historien fortsätter! Handlingar, protokoll mm. från 2007 till 2012 har granskats och jag har plockat ut viktiga händelser, rapporter och diskussioner ur materialet. Jag satt själv kvar i rådet som STF:s representant till 2010 då jag gick i pension.

2007

Rådet har sitt tvådagarsmöte i Jämtland på Storulvån och Blåhammaren.

Från lokala kommittéerna rapporterades; Många utbildade i fjällsäkerhet på skolor. Krokombildar dessutom patrullörer för skoterleder. I Strömsund har samarbete med norska skoterklubbar påbörjats. Åreföreningen distribuerar Fjällsäker i sitt område och tidningen nyttjas för att ta kontakter i turistbranschen. Åreföreningen driver också frågan om framtidens telefoni i väglöst land och söker rådets stöd för åtgärder när NMT-nätet försvinner. Skoteruthyrare har blivit en viktig grupp att utbilda och kommittén i Bergs kommun har påbörjat sådan utbildning.

Rådet hade tidigare sänt en skrivelse till två departement om konsekvenser av teknikutvecklingen på skotrar, speciellt togs frågan om högkamsmattor upp. Rådet fick motta ett 20-tal kritiska synpunkter. Skrivelsen fick viss medial uppmärksamhet och miljödepartementet lät meddela att såg allvarligt på utvecklingen.

Problemet med dålig samordning mellan olika skoterledskartor togs upp. I västra Härjedalen har man betalleder och därmed fått högre kvalitet på lederna. Trots detta rapporteras att problemen med skoteråkning i västra Härjedalen och i Sälen växer.

Fjälledarnormen är en aktuell fråga och friluftorganisationerna skall inom kort examinera de första fjälledarna och flera i försvaret håller på att utbildas. Normen fasas nu också in i bergsguidutbildningen.

Rådet hade tidigare avgivit en skrivelse till SMHI rörande varningstjänsten. Svar hade inkommit som rådet inte var nöjt med, ny kontakt skall tas. Vilka parametrar som skall ingå fjällväderprognoserna diskuteras, önskemål om förlängd prognostid framförs. En ny operatör för fjällvädertelefonen har upphandlats.

SMHI rapporterar att man håller på att ta fram kriterier för lavinprognoser.

Lantmäteriet har påbörjat utgivning av fjällkartor i skala 1:50 000. Rådet efterlyser baksidestext även på dom. På rådets initiativ kom sådan text på 100 000 dels kartorna för många år sedan.

I slutet av november hölls ett möte och där presenterades den nya kanslichefen Per-Olov Wikberg. Han rivstartade och meddelade vad kansliet just arbetade med;

- Utvärdera och föreslå ny webb
- Utvärdera tidningen Fjällsäker
- Utveckla fjälledarnormen och anordna seminarier och utbildningstillfällen
- Följa upp projektansökningarna till kommittéerna
- Tar fram ett presentationsmaterial
- Planerar konferens för kommittéerna

Frågan om NMTs nedläggning är föremål för diskussion
Kommittéerna berättar om markering av isleder och varningsstakning vid vattendrag.

Flera rapporter om skoterproblem och önskemål om reflexer på ledstolparna framförs. Ciro meddelar att fjällräddningen nu har en ny organisation. Rådet ställer sej positiv till att vara med och finansiera en ny lavinbok. Önskemålet på baksidestext på kartorna i skala 1; 50 000 har nu uppfyllts. Nu finns texter om fjällsäkerhet på Sonfjällsbladet, efterhand tryckning sker kommer alla kartor att få baksidestext.

2008

Vid rådets möte i Fulufjället 2005 hade frågan om prioriterade åtgärder och långtidsplanering varit uppe. Ledamöterna hade haft hemläxan att ge sin syn på behoven. En sammanställning av rådsledamöternas ideer hade gjorts. Den långa listan hade nu bearbetas och urval gjorts av kansliet, den redovisades vid ett rådsmöte i Kittelfjäll enligt nedan.

Prioriterade åtgärder där arbete kommer att inledas eller omgående fortsättas. Förslagen är grupperade av kansliet, utan egentlig rangordning;

A Förbättrad statistik av olyckstillbud i Fjällområdet
En form av Fjäll-OLA föreslås (Objektiva fakta, Lösningar, Avsikter) införs i samband med olyckor i fjällen, studera och fastställa arbetsmetod och föreslå ansvarig.

(Arbetsgrupp i Fjällsäkerhetsrådet föreslås+ RPS)
Skapa en samlad bild av olyckor

B Översyn av ledsystemet

*Nationell översyn av ledsystemen/vindskydd (överensstämmelse karta/terräng) och lägga om leder och förbi problemställen (steniga partier/snöbrist).
Infrastruktursatsningar för säkra vandringsleder, snöskoterleder, broar, byggnader, kommunikationsvägar, tele, skyltning, internationella språk.
Motverka minskat ledunderhåll genom att påverka/stötta de som har uppdraget att skota lederna. Påverka medelstillskotten.*

C Informationsinsatser

Information främst via berörda folkrörelser, näringar och ev. skolan för att öka besökarnas kunskaper.

Nytt info-material på flera språk (EU-länder).

Kontakt med IKAR-CISA för att arbeta med förebyggande information.

Informera i andra kanaler än de vi idag informerar på. Pga äventyrstrender, ovana och respektlöshet.

Stötta skoterklubbarna i deras ambitioner att utbilda. Informera mera i nya kanaler. Pga ovana skoteråkare och avancerade maskiner.

Medverka i marknadsföringen/Hålla dialogen levande av fjällupplevelser.

Öka engagemanget hos turistoperatörer m.fl. genom direktinformation och mera material som kan användas på anläggningarna.

Trycksak att dela ut och att anslå i stugor och på fjällanläggningar.

Även information i Turistrådets utlandsfoldrar. Utländska besökare ökar.

Mera ingående information om riskerna med isöverfarter till berörda målgrupper.

Grundläggande utbildning på skolschemat för ungdomen i karta, kompass och GPS-koordinatkunskap, även i kommuner utanför fjällområdet.

Betona vikten av färdmeddelande, tillse att information utgår från alla berörda (fjällhotell, logiuthyrare, utrustningsuthyrare m.fl.) till den som tänker bege sig ut på fjället. Att skriva färdmeddelande eller meddela närmast anhöriga. (Om möjligt, utveckla nya metoder för färdmeddelande, även för skoter, arbeta tillsammans med NSR och LST-Fjäll)

D Fjällvädret

Fortsatt info/utveckla tjänsten om väderleksprognoser från SMHI via "fjällvädertelefonen".

G Utbildning m.m.

Marknadsföra vikten av fjälledarkompetens för alla fjälledare

Ej prioriterade åtgärder men där arbetet kan drivas av annan än

Fjällsäkerhetsrådet Förslagen är grupperade av kansliet, utan egentlig rangordning;

A Utbildning

En årligt återkommande fjällsäkerhetsdag i varje fjällräddningsort som gärna kombineras med auktioner för att få in ekonomiska resurser för fortsatt fjällsäkerhetsarbete. Syfte att skapa resurser för lokalt säkerhetsarbete.

B Information

Motverka allmän teknikövertro genom att informera på alla möjliga omöjliga sätt.

Mera ingående information om riskerna till berörda som utsätter sig för lavinfara. (SLAO)

Fortsatt basinformation samt förstärkt och riktad till de okunnigare grupperna. (Bedrivs som tidigare av fjällsäkerhetsrådet)

Info om alkohol i kombination med snöskoter och kyla. (NSR)

C Utbildning

Arbeta vidare med att utbilda framtida skoteråkare för att motverka olämplig körning i branter. Se över möjligheterna till vissa nödvändiga regleringar och system/åtgärder för effektivare kontroll av efterlevnaden. (en uppgift för Nationella snöskoterrådet NSR)

Höja kunskapsnivån hos klättrare om lavinrisk, informera om kurser och andra sätt att höja kunskapsnivån. Återkommande lavinsäkerhetsseminarium. (en uppgift för Klätterförbundet)

D Förbättrad statistik av olyckstillbud i Fjällområdet avseende klättring m.m. *Genom olika kanaler samla in och sammanställa statistik över alla former av tillbud/olyckor i fjällterräng och de omständigheter och sammanhang som varit rådande vid aktuella tillfällen. Även föra register över vilka typer av kropps- och utrustningsskador som skett i samband med detta. (en uppgift för klätterförbundet)*

G Div. åtgärder

Ökade åtgärder mot otillåten skoterkörning. En maximering av hästkraftsantalet på "nöjes- och rekreationsskotrar" bör införas. "Muskelmaskiner" bör hänvisas till avspärrade tävlingsbanor.

Agera för förbud mot högkamsmattor och en begränsning av motorstyrka? Om möjligt vid fjällanläggningar styra offpiståkare till säkra områden. (SLAO)

Andra frågor vid Kittelfjällsmötet;

Fjälledarnormen diskuteras och det meddelades att det första mötet mellan utbildarna hade genomförts. STF och Friluftsrådet meddelade att nyrekrytering av ideella fjälledare nu försvårats på grund av den långa utbildningen. De nyutbildade kommer så gott som uteslutande komma från folkhögskolorna. Även från skoterhåll framförs att utbildningen är för lång för att locka skoterguider.

Tilltagande problem med norska skoteråkare meddelades. En inventering ska göras i de fyra länen.

Håkan Hultberg SMHI presenterar nya kriterier för fjällvädret som gillas av rådet. Under mötet presenteras det nya Snöskoterrådet, sammansättning, uppgifter och ambitioner.

Meddelas att Konsumtverkets "Allmänna råd för verksamhet inom högfjällsområden med fallrisk" träder i kraft 1 oktober 2008.

Kansliet meddelar att man påbörjat arbetet med en kommunikationsstrategi och kommunikationsplan.

Som så många gånger förr diskuteras problemet med att få fram statistik från fjällräddningsinsatser. Mörkertalet är stort men man beslöt att än en gång försöka få fram incident- och olycksstatistik.

Meddelas att försöket med alkoholås på skotrar fortsätter, att telekommunikationen och förändringen med NMT telefoni fortsatt oroar.

SSRs Peter Andersson meddelar att man ser en ökad turism på eftersäsong, framförallt gäller det utländska besökare. Föranleder det någon insats från rådet?

Lantmäteriets Hans Aurell meddelar ny bladindelning på fjällkartorna och att alla Lantmäteriets tryckta kartor utom Fjällkartan har minskad försäljning.

Meddelas att flera lokala kommittéer har följt Åres modell att medverka i spridningen av tidningen Fjällsäker.

I december höll rådet ett möte i Klövsjö där det bl.a togs upp;

- en rapport från konferens för de lokala kommittéernas ordförande
- att budgeten kommer att minska med 100' till 2,8 miljoner
- att det kommer att bildas en branschorganisation för utbildare i fjälledarnormen
- att det nu finns 25 istället för 21 prognosområden för fjällvädret
- att ny lavinhandbok, översatt från kanadensisk förlaga, inom kort är klar
- samiska namn på fjällkartorna
- vinterns upplaga av tidningen Fjällsäker

Information om revidering av fjälledssystemet ges. Naturvårdsverket avser påbörja arbetet under 2009. Det hela börjar med en inventering av dagens skick och fortsätter med en kartläggning av framtida behov.

Arbetet med förnyelse av webbplatsen diskuteras och det man bla vill ha på sajten är aktuella väder och lavinprognoser liksom en beskrivning över respektive fjällområde med kartor över ledssystemet.

Kansliet efterlyser ett mer aktivt deltagande av ledamöterna i rådets arbete.

2009

Två möten hålls, ett i Sälen och ett i Östersund.

Utbildningsnormen för skoteruthyrare diskuteras återigen och rådet ställde sig bakom uppfattningen att frågan borde drivas av Nationella snöskoterrådet men att Fjällsäkerhetsrådet skulle stå för själva utbildningen som skulle genomföras av de lokala kommittéerna.

Rapporterades

- från IKARs möte och rådet börjar på allvar intressera sig för verksamheten. IKAR som jobbar i olika kommissioner har ingen kommission för förebyggande säkerhet och har därför intresserat sig för det arbete som görs i Sverige.
- att antalet evenemang med många deltagare ökar på fjället. Fjällräven classic är ett exempel.
- att det blivit nya regler för förarbevis för skoteråkare
- att SLAO lanserat en ny webbsida – Snörapporten
- flera länsstyrelser rapporterar om ökat ledunderhåll
- nytt referenssystem för Fjällkartan SWEREF99

Diskuteras den allvarliga situationen med försämrad telekommunikation. Rådet beslutar uppvakta PTS.

Frågan om att ta fram lavinprognoser hade fått låg prioritet hos SMHI och rådet beslutar uppvakta SMHI för att diskutera hur vi kan komma igång med verksamheten.

Från lokala kommittéen i Berg förelåg ett förslag till utbildning för snökoteruthyrare. Det är starten på en ambition att få en likartad utbildning och kanske certifiering av verksamheten.

Efter en båtolycka (där många hamnade i vattnet men ingen drunknade eller skadades) på Padjelantaleden tog rådet initiativ till en diskussion om ansvarsfrågan vid båttrafik i småbåtar på fjällsjöarna. Transportstyrelsen äger tillsyningsansvaret.

Kansliet meddelar deltagande i diverse möten och rådet konstaterar att aktiviteten i olika forum och sammanhang har ökat avsevärt.

En konferens för de lokala kommittéerna genomfördes och bland de många rapporterna och diskussionspunkterna kan nämnas;

- arbete med skoterleder
- utbildning i skolor
- utplacering av nödlådor
- samarbete med Norge framförallt i skoterfrågor
- hemsidor
- utbildning av skoteruthyrare
- distribution av Fjällsäker
- information och utbildning av säsongspersonal
- isinformation och stakning av isleder
- lavininformation

Under konferensen presenterades och diskuterades ett förslag till kommunikationsplan. Ett söksystem med hjälp av mobiltelefonssignaler demonstrerades. Transportstyrelsen informerade om regler för båttransporter. Snöskoterrådet informerade om sin verksamhet. Förslaget till utbildning för skoteruthyrare presenterades och diskuterades.

Under året har kansliet utarbetat ett förslag till kommunikationsplan. Av den framgår bla. budskap, målgrupper, strategier och kommunikationsmål. Planen beskriver förslag till mediebearbetning, webbambitioner och framtagning av informationsmaterial. Fortsatt utgivning av tidningen Fjällsäker finns inte med i planen.

Kommunikationsplanen innehåller en förändrad strategi och beskriver att man skall gå från säkerhetsinformation till entusiasmerande information som lockar människor till fjällen, rådets information anses därmed breddas till att även handla om friluftsliv och naturturism.

Om detta uppstod diskussion såväl på ordförandekonferens som i rådet. Var det rätt tänkt att bredda informationsuppdraget på det sättet? Samma fråga dök alltid upp där planen diskuterades.

(Inom parantes kan sägas att rådet från första stund 1980 insåg att skrämselinformation aldrig skulle fungera. För att lyckas måste man ha turistnäringen på sin sida för bla distribution av såväl trycksaker som budskap. Ambitionen har hela tiden varit att ge välmenande råd för en lyckad fjällsemester. Det den nu föreslagna kommunikationsplanen förslög var att man skulle gå längre i den positiva informationen om friluftsliv och naturturism)

Under året har ordföranden tillsammans med kansliet besökt flera lokala kommittéer. Sådana möten ger god insikt och uppskattas mycket av fältorganisationen.

På årets sista möte i Östersund avgick under ”pompa och ståt” ordförande Ingvar Bingman och även ledamoten Ejnar Eriksson. På plats var företrädare för de lokala kommittéerna. Många vackra tal och presenter överlämnades. Rådets nya ordförande Eva Thörnelöf hälsades välkommen! En god middag avslutade Ingvars och Ejnars engagemang i rådet.

2010

Följetongen ”Fjälledarnormen” är återigen en fråga. Utbildarna har nu organiserat sig. Föreningen kommer att heta ”Föreningen för svenska fjälledarutbildare”. På ett rådsmöte betonade vikten av att det fortsatt är rådet som skall ha initiativet i den utbildning som bär rådets signum och namn. Från SNOFED efterlyses en alternativ utbildning för skoterguider.

Formerna för den sen tidigare diskuterade frågan om utbildning av skoteruthyrare fasställdes trots att en del frågor inte hade sin slutliga lösning. Det gällde bla ansvarsfrågan och vem som är avsändare av utbildningen. Med vilken pedagogik kommer utbildningen att genomföras och hur utbildas utbildarna är frågor som ännu inte har sin slutliga lösning.

Rådet informerades om den ansvarsutredning som gjorts för det statliga ledsystemet. Utredningen har varit på remiss men svaren har ännu inte sammanställts.

Problematiken om eftersatt ledunderhåll togs upp och mötet framförde önskemål (gav i uppdrag) till Naturvårdsverket att återkomma och redovisa en plan för hur man skall komma tillrätta med bristerna.

Kommunikationsplanens behandlas och det framfördes synpunkter på för glättiga formuleringar i de budskap som skall ha rådet som avsändare, budskap som inte ligger inom ramen för de uppgifter rådet har. Det fanns många synpunkter på att tidningen Fjällsäker inte finns med som en del av kommunikationsplanen. Skälet är den höga kostnaden för tidningen. Främst är det distributionen som kostar. I upphandlingen av sådan var rådet låst vid Naturvårdsverkets ramavtal. Som alternativ till traditionell distribution kom de lokala kommittéerna att stå för betydande del av distributionen. Kostnaden för rådet blev därmed en viktig intäkt för kommittéerna som fick ersättning i

förhållande till hur mycket man distribuerade. Kommitteernas ersättning motsvarade kostnaden för traditionell distribution

Frågan om fjällväder och lavinprognoser är uppe igen. Från SMHI har meddelats att man inte avser prioritera fjällväderprognoser. Beträffande arbetet med lavinprognoser kommer en dialog att föras med SMHI.

Rådet säger ja till internationellt samarbete i lavinfrågor.

Lantmäteriet redovisar hur olika marknadsaktörer skall ta över kartutgivning. Det finns en oro för att kartblad som inte efterfrågas (säljs) så mycket kommer att få en glesare utgivning. Kansliet gavs i uppdrag att ta initiativ som motverkar en sådan utveckling.

Tidningen Fjällsäker är nu nedlagd efter 27 års utgivning. Kansliet redovisar ur kommunikationsplanen vad som skall komma istället;

- ny webbplats
- rådet på facebook
- medieträning för lokala kommittéer
- vykort till alla som tidigare fått Fjällsäker
- folder om fjällsäkerhet

För att stärka Fjällsäkerhetsrådet skapas en profilguide

Informeras från IKAR konferens som beslutat att nästa års internationella konferens kommer att hållas i Åre med temat förebyggande fjällsäkerhet.

Frågan om SMHIs ambitioner när det gäller fjällvädret tycks nu senare på året ha ökat och nu vill man utveckla prognosverksamheten. Även förutsättningarna för att komma igång med en lavinprognosverksamhet tycks ha ökat.

Från kansliet förelåg också ett PM med åtgärdsförslag för att komma igång med lavinprognoser.

Beträffande det så ofta diskuterade bristande underhållet på ledsystemet redovisar kansliet att alla leder och anordningar som utgör en säkerhetsrisk skall vara kontrollerade senast 2015.

Pelle Andersson framförde att det är en alldeles för långsam hantering. Han vill se resultat omgående. Det kan omöjligt ta fem år att inventera. På ett par år borde såväl inventering som åtgärder vara genomförda.

Även under det här året har kansliet och ordföranden besökt flera lokala kommittéer och en ordförandekonferens genomfördes traditionsenligt. På konferensens program återfinns information om de frågor som varit uppe i rådet. Kommitteerna rapporterar om omfattande verksamhet. Mycket är fortsatt verksamhet av sådant som rapporterats som pågående under tidigare konferenser.

I och med höstmötet gick alla rådsledamöters mandat ut och avtackades med en bok från Naturvårdsverket. Hur fjällsäkerhetsarbetet fortsatt kommer att bedrivas är oklart. Naturvårdsverket genomgår en omorganisation och

fjällsäkerhetsfrågorna behandlas i det sammanhanget. Från kansliet förelåg ett internt PM med förslag om hur fortsatt verksamhet bör bedrivas.

Under den här 3 åriga mandatperioden har rådet sammanträtt två ggr per år, ett av mötena har varit ett fältbesök tillsammans med någon av de lokala kommittéerna.

Jag som här sammanfattar verksamheten har suttit i rådet sen starten 1980 och avgår i med sista mötet 2010. Jag har alltså så här långt i beskrivningen av verksamheten själv deltagit. Det som följer har jag läst mig till. En liten kommentar till den som eventuellt sträckläser protokoll och pm från senaste mandattiden; man kan lätt få intrycket att rådets arbete består att lyssna på vad kansliet berättar och att rapportera från den egna organisationen/myndigheten snarare än att diskutera åtgärder och fatta beslut. Så har jag dock inte upplevt arbetet. Många ggr har livliga diskussioner förts, inte minst i anslutning till olika typer av rapporter.

2011

Omorganisationen på naturvårdsverket ledde för rådets del till att verksamheten skall fortsätta som tidigare men med några fler aktörer. Ett nytt råd utses först i slutet av året och det nya rådet sammanträder först i januari 2012.

Under 2011 när inget Fjällsäkerhetsråd fanns var dock inte kansliet överksam, tvärtom. Mycket arbete gjordes för att kommande år komma igång med bla. lavinprognosverksamhet. Med kommunikationsplanen tillkomst ökade pr-verksamheten, flera pressmeddelanden skickas och blev publicerade. Webbplatsen förbättras. Utökade ambitioner i det internationella arbetet med bla. ICAR. Utbildningssatsningar för snöskoteruthyrare mm. Rådet finns nu på Facebook och Twitter.

Naturvårdsverket tillsammans med Polisen och CIFRO står som värd för IKARs internationella konferens med temat "Förebyggande fjällsäkerhet". Mötet som hölls i Åre mynnade bla ut i att Sverige leder en internationell arbetsgrupp med uppdrag att utveckla det förebyggande fjällsäkerhetsarbetet. *Trots att inget Fjällsäkerhetsråd finns under 2011 görs alltså mycket där rådet används som avsändare. Den oinvigde förstår knappast att inget Fjällsäkerhetsråd fanns.*

I det nya rådet som utses sent på året och som sammanträder första gången 2012 ingår:

Eva Thörnelöf Naturvårdsverket Ordförande
Magnus Ling STF
Johan Arnegård Bergsguiderna
Hans Aurell Lantmäteriet
Stephen Jerand Rikspolisstyrelsen
Susanne Du Ritz Friluftsförbundet
Hans Gerremo SLAO
Mats Johansson SMHI
Ronny Edin Länsstyrelsen Norrbotten
Ruben Johansson Länsstyrelsen Jämtland

Johan Renström Länsstyrelsen Västerbotten
 Per Johansson Länsstyrelsen Dalarna
 Peter Granåsen SNOFED
 Kerstin Jönsson Konsumentverket
 Urban Axelsson Fjälledarföreningen
 Kent Herrström CIFRO
 Jörgen Jonsson SSR

Naturvårdsverket valde alltså att utöka rådet och de nya är Konsumentverket och Fjälledarföreningen.

2012

Detta år sätts Fjällsäkerhetsrådet för första gången på allvar på den mediala kartan. Det framgångsrika arbete med lavinprognoser intresserar många. Prognosverksamheten kommer igång och prognoser lämnas varje torsdag och gäller fredag söndag under perioden februari april. Verksamheten får stor uppmärksamhet med flera TV inslag och artiklar i många tidningar. En ny domän skapas www.lavinprognoser.se
 I maj månad görs en utvärdering och en omfattande rapport full med erfarenheter redovisas. Prognosverksamheten anses allmänt ha varit mycket framgångsrik och erfarenheter för fortsatt framgångsrik verksamhet har gjorts.

Inför vintersäsongen 2013 meddelar dock Naturvårdsverket att verksamheten inte kommer att fortsätta, ett beslut som inte uppskattades i Fjällsäkerhetsrådet. Naturvårdsverket meddelar att man har ett informationsansvar kring lavinsäkerhet men inget ansvar för operativt arbete i form av publicering av lavinprognoser.

I projektets utvärdering påtalas vikten av att ett myndighetsansvar läggs fast för att säkra en stabil och långsiktig lavinprognostjänst. I rådet finns nu mycket erfarenhet samlad från det praktiska arbetet, från internationellt arbete och en beskriven historia om lavinarbete i Sverige sen 40 talet.
 Av protokollen att döma ledde dock inte Naturvårdsverkets beslut om nedläggning av prognosverksamheten till någon större debatt i rådet. Rådets ledamöter ansåg dock att huvudman vid fortsatt verksamhet skall vara Naturvårdsverket/Fjällsäkerhetsrådet.
 Under vintern har nedläggningen fått stor uppmärksamhet i medierna och STF och SLAO har låtit publicera flera debattinlägg där behovet av prognosverksamheten lyfts fram.

Mera lavin på ett rådsmöte:

- Rapporteras att den internationella skalan kommer att användas på skidanläggningarna.
- Ett projekt med lavinterrängklassning påbörjas
- Ett förslag finns att bilda en nationell lavinsäkerhetsförening med namnet "Lavinsmart"
- Polisen har tagit fram en ny hjälpreda för lavinräddning

Från Konsumentverket, som är nya i rådet, rapporteras att man med stöd av produkttjänstlagen funderar på att ge ut allmänna råd för fjällen. Sen tidigare finns allmänna råd för verksamhet på glaciärer och i terräng med fallrisk.

Nationella fjällsäkerhetsdagar genomförs i Gällivare där bl.a behovet av bredbandsutbyggnad diskuterat liksom behovet av revidering av fjällederna. Mötet efterfrågade också bättre statistik från tillbud och olyckor. De lokala fjällsäkerhetskommitteerna deltog.

Kiruna fjällsäkerhetskommitte genomför tillsammans med naturvårdsverket, länsstyrelsen och STF en besiktning av västra leden till Kebnekaises topp. Ledens och toppstugornas dåliga skick uppmärksammades.

En handlingsplan för rådets arbete finns där ledamöter i rådet ingår i små grupper för att lyckas med verksamheten. Huvudrubriker i planen är;

- Kommunikation/Information
- Forskning och utvecklingsarbete
- Utbildningsnorm och system
- Övrigt med bla telekommunikation och säkerhetsaspekter på fjälledssystemet

2013

Arbetet startar med ett möte i februari där påbörjat arbete fortsätter och en ny handlingsplan skall beslutas. Den rymmer gamla och nya frågor. Ett visionsarbete med förslag till framtida arbetsätt skall påbörjas redan vid det första mötet. På dagordningen finns också lavinrelaterade frågor, leder och anläggningar, lokala arbetet, fjälledarnormen, kommunikationsstrategier.

Ledamöter jag kommer ihåg (behöver kollas på Riksarkivet för de första åren, troligen är någon glömd.)

Ordföranden i Rådet

Valfrid Paulsson
 Rolf Annerberg
 Mats Olsson
 Ingvar Bingman
 Eva Thörnerlöf

Kanslichefer:

Allan Nilsson
 Claes Grundsten
 Pelle Wallsten
 Ruben Johansson
 Peter Fredman
 Susanna Löfgren
 Jan Hulten
 Per Olov Wikberg

Assistenter:

Anneli Stenman
 Britt Holmberg
 Bodil Ragnarsdotter
 Britt Mari Larsson
 Hans Höglund

Ledamöter:**Polisen**

Lars Erik Freeman
 Ulf Karlsson
 Anders Olofsson
 Mats Wangstad
 Roar Onsö
 Jonny Jonsson
 Maria Oswaldsson
 Mimmi Brissler
 Stephen Jerrand

STF

Åke Salomonsson
 Jan Johansson
 Olle Melander
 Pelle Andersson
 Magnus Ling

SMHI

Leo Rannalett
 Curt Kempe
 Bert Ove Bergsten
 Ilmar Karro
 Håkan Hultberg
 Mats Johansson

Friluftsförbundet

Pelle Andersson
 Åke Rosenqvist
 Göran De Geer
 Ture Wadenholt
 Gunilla Eriksson
 Susanne DuRietz
 Ulf Johansson
 Carl Crawford

SSR

Henrik Sarri
 Ingrid Rehnfelt
 Per Gustaf Idivuoma
 Peter Andersson
 Jörgen Jonsson

Lantmäteriet

Sture Norberg
 Christian Elvhage
 Bo Nyberg
 Hans Aurell

SNOFED

Stefan Malm
 Björn Pettersson
 Lars Gunnar Lundvall
 Elisabeth Jonsson
 Peter Granåsen

Skidsäkerhetsrådet

Einar Eriksson

SLAO

Stig Lundqvist
 Hans Gerremo

CIFRO

Lennart Eriksson
 Kent Herrström

Försvarsmakten

Johan Sahlén
 Fredrik Nyberg
 Jan Stenström

Bergsguideorganisationen

Johan Arnegård

Svenska Klätterförbundet

Peter Engström

Länsstyrelsen i Dalarna

Carl Sundt
 Stig Åke Svensson
 Lars Axel Magnusson
 Per Johansson

Länsstyrelsen i Jämtland

Lars Callenberg
 Mats Deltin
 Ruben Johansson

Länsstyrelsen i Västerbotten

Nils Nordgren
 Lars Svärd
 Nils Holst
 Björn Jonsson
 Mattias Larsson
 Johan Renström

Länsstyrelsen i Norrbotten

Håkan Håkansson
 Hans Furumark
 Ronny Edin

Konsumentverket

Kerstin Jönsson

Fjälledarföreningen

Urban Axelsson